

2052

Uggulas Teefas
Grahmata.

[Milan, 1770.]

Latvijas vēstures
Institūta bibliotēka
✓ № 4806 ✓

Handwritten text, possibly a title or name, in a stylized script.

Handwritten text, possibly a name or title, in a stylized script.

34(47.43)(001) <17>
PK19(47.43)(001) <17>
49(47.4):321.914.2
3)09:34(47.43)(001)

Latvijas PSR
Zinātnes un materiālās
kultūras institūta
BIBLIOTĒKA

Es Jannis Diddrikis Behr,
Uggulas Muishas Dfimtš
Kungs, daru sīnamu wiffeem
manneem Pawalsneekēem un dfim-
teem laudim: ka mannim mannu
Lauschu Meers un Labstahschana
it lohti pee Sirds gult, un es lab-
prahit gribu, ka mannā Nowad-
dā, Deewabljafchanai, Taisnibai,
un Weenteesibai buhs arrastees,
Tapehž esmu es scho Teefas: Grah-
matu norakstijis, un pehž
tahs pawehlejis.

1. Skattra pirmā Neddelas
Deenā, kas swelhta Dees-
na ne irr, preekšč Deenas: Wid-
dus, buhs mannā Uggulas Mui-
schā weenu Teesu turreht, preekšč
kurras wiffas mannu Lauschu
Suhdsefchanas, Wainas un
Waijadfibas irr ja isklauša, ja
ismekle un ja ischfiter.

* 2

2. Teem

2. Teem Teefneefkeem buhs buht, tam Muifchas: Kungam, diweem gohdigeem Saimneefkeem, kurrei par Teesneefjeem taps zelti, weenam no manneem Wagga-reem, kam ta Kahrta buhs, un tam Muifchas Menderam.

a) Es ne gribbu, ka teem Teefneefcheem, ka arri Waggareem jeb Rihkurreem ihpaschi us fawu Ammatu buhs fweh-reht. Tas irr gann, kad winai preefsch fawa Mahzita-ja us sawas Kristibas: Derribu Rohku dohdami apfohtahs Taisnibu darriht, un ustizzigi turrehteas.

b) Teem diweem Saimineefkeem, kas par Teefneefcheem likti tohp, buhs trihs Gaddus fawu Ammatu turreht. Par to tohp winneem tas Naudas un Labbibas Pagasts, ka arri tee fihti Zelti atlaisti. Tas zits Pagasts, Klausibas, Reefchi un Pilsahatas: Zelti ar mannu

mannu Labbibu un Mantu paleef ka bijuschi.

3. Tai Teefai buhs ikweenu Zilweku bes Atschkirribas skaidri isklaufiht, winna Waijadfibu jeb Wainu labbi ismekleht, un apdohmaht, un ikweenam to Teefu ta spreest, ka winni to preefsch Deewa un mannim zer-re atbildeht.

4. Es dohmu tai Teefai to Wakku, pehz tahs Wainas Gruhtibas, Pahtagu un Rihfschu strapu spreest. Bet aukstaki ne, ka us peez desmits strehku ar Pahtagu, un tschettru Pahru Rihfschu.

5. Irr ta Waina tik leela, ka ta peeminnehta strahpe ne peeteek, jebbi tik gruhtha, ka tee Teefneeki ne eedrohschajahs spreest; tad buhs teem Padohmu pee mannim, ka pee Kunga, mefleht.

6. Kad pehz labbas Ismekleschanas ta Teefa ja spreesch, tad buhs teem

teem Teefnefcheem, Waggaram
un Meneram papreefch fawu
Padohmu fazzicht, un Muifchu:
Kungam buhs to Gallu: Wahr:
du doht.

7. Ko tee Teefineeki weenis Prah:
tis fpreefch, tam buhs notikt.
Tapat arridfan, kad trihs wee:
nadi fpreefch. Bet, kad tee fa:
wâ starpâ fchixrahs, diwi us
weenas un diwi us ohtras Puf:
fas fpreefch; tad buhs tam pa:
palikt, us furras Puffes Mui:
fchu: Kungs ar fawu Padohmu
peekriht.

8. Tam Jachtineefam buhs weenu:
mehr pee Rohfas buht un to
isdarriht, fo ta Teefa fpreeduff.

9. Kattram, kam kahda Suhde:
fchana jeb Waijadfiba irr, buhs
to pee Laifa Muifchu: Kungam
eeteikt, un Muifchu: Kungs liks
tohs preefch: Teefas aizinahf,
kam waijag preefchâ nahft.

10. Kas preefch Teefas tohp aizi:
nahfs, tam buhs bes flapstifcha:
nas

nas tuhdat nahft. Kas ar lab:
bu ne nahf, tas irr preefchâ:
weddams un pahrmahzams.

11. Kad manâ Nowaddâ kahdas
Blehdiabas und nelabbi Darbi
notikkufchi, un ne weens atroh:
dahs, kas to eefuhds; tad buhs
teem Teefineekeem, Waggareem,
jeb Rihkurreem, kad tee to fajut:
tnfchi, to preefch Teefas bildi:
nahf.

12. Jkattram Uftraugam pee man:
nahm Teetahm jeb Darbeem irr
wehlehts, weenam Nebehdnee:
kam, kas pehz Wahrdeem ne
grib klaufiht, kahdu diwi jeb
trihs reifas ar Pahtagu jeb Sifli
uszirft. Bet ja tas jo dauds irr
pelnijis, irr winsch preefch Tee:
fas weddams.

13. Weens Jauneklis, kas, pirmâ
reifâ, Wainâ tappis, jeb kas no
zitta us nelabbu Darbu irr muf:
finahfs, tas irr jo weegli; bet
weens wezz Blehdis, kas fawu
faunu Ammatu ne pamett, jeb
kas

kas zittus us Launu uskubbinas
jis, tas irr jo affi sohdamis.

14. Kad kas pee kahdas masas
Wainas Peedohschanu luhdsahs
un labbaku Dsihwoschanu apfoh-
lahs, tam warr ta Teefa pee-
dohd, un to pelnitu strapu at-
laist.

15. Itweens, kas Wirfineekeem
pretti turras, kas ar sawu Lu-
waku Kildu fahd un kaujahs,
kas Manzibu dsenn, kas sahdsibu
darra, kas no sawa Kunga
Nowadda behg, jeb ar Burwi-
bas pinnahs, tas ne irr taupams,
bet zeeti strahpejams, kattris pehz
sawas Wainas Gruhtibas.

16. Kad kahda Meita no weena
Puischa irr aggruhtinata, un
winni zaur Laulibu pee laika
fanemmahs, tad tee bes Strah-
pes Mahzitaja sima ja pamett.

17. Bet ja kahds Puissis to Meitu,
to winsch peegullejis, ne gribb
par feewu nemt, tad buhs tai
Teefai spreest, zeef winnam
Behrmu

Behrmu Teefu ja dohd, un kah-
da strahpe abjeem nahkabs:
Pehz Mahzitais winnus ar tahs
Draudses islihdsinahs.

18. Tai Teefai buhs pa wiffahm
Leetahm gahdaht, ka Deewa
Gohds eekfeh manna Nowadda
ne tohp nizzinahts. Tadeht irr
ta swehta Deena ka peenahkabs
fwinnama.

19. Wiffai Burtu:Kohku usgree-
schanai, jeb zittai farehkinaschanai
buhd pirmdeenahs Rihta nodarri-
tai tapt. Kahdas simas Lau-
dim ja dohd, tahs buhs Pusfweh-
tas Wakkara ar Darbineekeem,
jeb kattrâ Brihdi ar Jachtineeku
nostelleht. Darbineekeem ne buhs
Swehdeen, bet Pirmdeen Rihtu
aggrumâ Muischâ faeet, un kas
no Darbineekeem Swehdeen grib
pee Deewa Galdu eet, tas Pus-
fweht jo laika atlaischams.

20. Wiffas Dsihres un Meelasti,
kas Sesdeenahs Wakkara zaur
frehthu Nakti tohp turrehti, tohp

no mannim zeeti noleegti. Ja kas us tam tohp atrasts; tam buhs to Meelastu atneimt un Darbineekeem isdalliht.

21. Swehdeen pehz noklaufita Spreddika irr ikweenam tà kà zittà Deenà wehlehts fawu Deewa dahwanu ar faweem Draugeem eeksch Mihlestibas patehreht.
22. Wiffas Dsihres irr ar Updohmu turramas, tà ka Deewa Dahwana ne tohp issehrsta, un dasch iabs zaur leelas Tefreschanas Nabbadsibà likts.
23. Tapehz ne irr brihwi Kristibas: un Behres. Dsihres ilgahki kà weenu Deenu, un Kahsas Dsihres diwi Deenas turreht, prohti, weenu Deen Bruhtes: un weenu Deenu Bruhdgana Namma.
24. Jk kattrà Dsihres Nammà ne irr wairahf wehlehts kà diwi Muzzu Allu, un desmits stohpu Brandwihnu patehreht. Kas pahri

- pahri tohp atrasts, tas irr atnemmans un Darbineekeem dohdams.
25. Kad arridsan tahs leelas Beddibas, Weltischanas un Bruhtas Puhri zittu labbu ne darra, kà tikkai tahs fwehtas Deenas ar Taisischanu tohp nizzinatas, to Mahtes: Meitu Lepniba un to Sehdemu Apfineschana tohp pastubbinati; tad pawehlu es, ka teem ne buhs wair eeksch manna Nowadda atrasteem tapt.
26. Tapehz buhs teem Isdohtes: neem lihds ar Paulibas weenà Deenà un tahm Weddibahm ohtrà Deenà notikt. Kas trefschà Deenà no Dsehrena atrohdamis, tas peederr Darbineekeem.
27. Tai Teesai buhs par to Sirdehstu turreht, ka ikweenam Arrejam ta Pahrtischana no Laukeem, Plawahm un faines atrohdahs. Kam truhkst, tam ja peedohd, kam parleeku, tam ja atnemm.
28. Kad

28. Kad weens Saimineeks fawu Klaufishanu ne speh darriht, buhs tai Teesai ismekleht, kas ta Waina irr. Irr winsch zaur Deewa Rihksti pee Laukeem un Lohpeem pagurris; tad buhs mannim kâ Rungam to bildi-naht: tad es no Muischas winnam gribbu palihdseht. Bet irr winsch zaur flinkumu un Dsehrschanu nonihzis, tad irr winsch no tahs Mahjuweetas ismet-tams un zits faimineeks eeleekams.
29. Ja kas no Muischas Maiff jeb fehflu isnehmis, buhs tam to tai Gaddâ atbeht jebbi ais-makfah. Ja kas ohtrâ jeb treschâ Gaddâ fawu Paraddu ne islihdsina, tam ta Mahjuweeta ja atnem un zittam ja eedohd.
30. Es labprahnt gribbu un no-wehlu, ka ikweenam Saiminee-ka-Dehlam, kurrâ tas Tehws fawu Mahjuweetu uswehl, to arri buhs dabbuht. Bet kursch Saimineeka-Dehls kahdu leelu Blehdibu

- Blehdibu jeb Sahdsibu irr darrijis, un tas winnam preeksch Teefas irr parahdihts, tam ne buhs Tehwa Pehdâs tapt. Tâ arri ne weenam Mahjuweetu buhs turreht, kas pee manneem Klehteem, Rijahm, Wesmehm jeb zittahm Teetahm leelu Blehdibu darrijis.
31. Kattras Muischas Waggaram buhs ar teem diweem Teefnescheem stary jaunu un wezzu Jahni tohs Arreja Laukus apraudsiht un Muischu-Rungam Sinnu nest, tam buhs to Grahmatâ eelikt, kurrâ labbi un kurrâ slikti Lauki irr, ka war sinnahnt, kam ja palihds, un kas ja atraid.
32. Dee kattras Mahjasweetas buhs ihpaschu Kalpu: Semmi norahdiht. Kad nu weens Kalps no Saimineeka atstahj, tad war tas gann fawus fehkus Rudsus nonemt, bet no ta Laika winnam ar tahs Semmes nekahdas Dalkas,

Dallas, ta peederr tam jaunam kalpam, kas winna Weetâ nahz is.

33. Weenam Kalpam, kas pee Saimineeka peestahjis, buhs trihs Gaddus weenâ Weetâ palift. Un ka tas wiff pehz Kahr: tas warr notift, tad buhs scho 1770 Gaddu to Mitteschanu usnemt, un tã ikreisas us Joh: ranna Laika par trim Gaddeem turreht. Tapehz buhs teem Tee: fineekeem starp jaumu un wezzu Johrannu: Deenu saeet, tohs Kalpus islihdstnaht, un ikwee: nam fawu waijadfigu faimi pee: schirt.

34. Tahm Peezibahm buhs wiff: zauri weenadahm buht. Un ne: weens par ohtru jo dauds irr dsennams.

35. Kad kam Druwu jeb Ptawu labbad ar ohtru kahda Starpi: ba, tad buhs Waggareem ar Tee: fnescheem us to Rihwu: Wee: tu no eet un ik weenam Taisni: bu isdarriht.

36. Kad

36. Kad pee Labibas, jeb Sah: les Ptawâ, kahda Skahde no ohtra Pohpeem notikkussi, buhs teem Tee: fnescheem nolemt, kas par to maksajams.

37. Ta Tee: fai buhs usluhkoht, ka ikkweens fawus Behrnus pehz Grahmatu Passichanas kã war: redams raddina. Tik labbi Mahjäs kã Skohlã.

38. Kad kas pehz Deewa Prahta no manneem Laudim mirst un fihkus Behrnus pakkal pamett; tad buhs tai Tee: fai pehz to prassiht, kam Rohkã winnu Teh: wa jeb Mahtes: Manta paleek. To buhs Muischu: Kungam Grahmatã list, un kad tee Behr: ni paaugufchi, buhs ikweenam fawu Tee: fu dabbuht.

39. Ugguns: Paischanna un Me: schu: Dedssichana paleek kã jaw ik Gaddus irr sluddinahts, zeeti pee leelas Strahpes noleegti. Tomehr irr wehlehts Posummu Sahetus in Gannibas: Sillus, fur

fur jauni Meschi ne taisahs augt,
 nodedsinaht. Bet zittadi ne,
 ka ikreisas ar Muischu: Kungu
 un Meschu: Junkuru Sinnas.
 Un kas to Brihwestibu isdab:
 bujis, tam buhs par to gal:
 woht, ka tas Ugguns Mesch
 ne muht.

40. Preeschu: un zitti pehz Ehtahm
 derrigi Rohki neweenam bes
 Sihmes irr briwi, zirst. Jaw
 Preedes Swicku labbad aplaist
 irr weena augsta Waina. Tai
 Teefai buhs tohs, kas to darra,
 zeeti fohdiht.

41. Kas wezzas Druwas un Pla:
 was grib pohst, fur Balki wir:
 su aug, tam buhs papreefch
 Sihmi no Muischas isnemt.

42. Ko es wehl pehz jaukas Buh:
 schanas eefch manna Nowad:
 da nozerreschu, to es fattrā
 Brihdi, kad Baijadfiba buhs,
 femischki likschu fluddinaht.

